

Werkwijzer uitvoering valwildregeling Zuid Holland (Valwildwijzer)

Faunabeheereenheid
Zuid-Holland

Op basis van Wnb-Opdracht Valwild¹

Geldig vanaf 1 september 2025

Opgesteld door Faunabeheereenheid Zuid-Holland (FBEZH)

Toelichting op de indeling

Voor u ligt de *Werkwijzer uitvoering valwildregeling Zuid-Holland*, afgekort *Valwildwijzer*.

Tezamen met de *Wnb-opdracht Valwild* vormt dit de nieuwe valwildregeling voor de provincie Zuid-Holland.

Deze *Valwildwijzer* is opgedeeld in 3 delen:

Deel A (paragraaf 1 t/m 4) - Belangrijk voor **iedereen die betrokken is bij de afhandeling van valwild**.

Dit deel bevat algemene informatie over de *Valwildwijzer* en de mogelijkheden binnen de *Wnb-Opdracht valwild*.

Op 18 juni 2024 is de mogelijkheid van een regio-indeling, zoals in deel B beschreven, besproken met de wildbeheereenheden (WBE's). Daarop is besloten dat er verdere studie en uitwerking nodig is voordat een dergelijke indeling kan worden ingevoerd. Deel A is daarop aangepast (gebruikte begrippen). Zodra het onderzoek is afgerond, wordt bepaald of en hoe de *Valwildwijzer* moet worden aangepast.

Deel B (paragraaf 5 t/m 9) - Gericht op het **WBE-bestuur en degene die binnen een WBE betrokken is bij de coördinatie van de afhandeling van valwild (de valwildcoördinator)**.

Op 18 juni 2024 is de mogelijkheid van een regio-indeling, zoals in dit deel B beschreven, met de WBE's besproken. Daarop is besloten dat er voor een dergelijke indeling nog nadere bestudering en uitwerking nodig is. Daar waar in dit deel werd uitgegaan van de organisatie en werkwijze volgens die regio-indeling, is de tekst doorgehaald. Dit is nu niet van toepassing. Na verder onderzoek wordt gezien of en op welke wijze de *Valwildwijzer* moet worden aangepast.

¹ Deze Wnb-opdracht is tot stand gekomen onder de Wet natuurbescherming. Via het overgangsrecht valt deze regeling onder de Wet omgevingswet.

Dit deel behandelt de organisatie binnen en tussen WBE's.

Deel C (paragraaf 10 t/m 18) - Richtlijnen voor **valwildafhandelaren**,

Hierin zijn opgenomen de praktische aspecten van de afhandeling. In de bijlagen zijn aanvullende landelijke regels opgenomen voor het afhandelen van een wolf of een wild zwijn.

Op 18 juni 2024 is de mogelijkheid van een regio-indeling, zoals in deel B beschreven, met de WBE's besproken. Daarop is besloten dat er voor een dergelijke indeling nog nadere bestudering en uitwerking nodig is. Deel C is hierop aangepast door bij de valwildafhandeling niet uit te gaan van de regio-indeling. Na verder onderzoek wordt gezien of en op welke wijze de *Valwildwijzer* moet worden aangepast.

Inhoud

DEEL A. INTRODUCTIE EN DOEL VALWILDWIJZER EN ALGEMENE TOELICHTING OP DE WNB-OPDRACHT VALWILD	5
1. Introductie en doel van de Valwildwijzer.....	5
2. Gebruikte begrippen	6
3. Uitgangspunten Wet natuurbescherming en Wnb-Opdracht Valwild	7
4. Welke diersoorten en incidenten vallen onder deze Valwildwijzer?.....	9
DEEL B. ORGANISATIE	11
5. Coördinatie valwildregeling en toestemmingverlening	11
6. Aanwijzing valwildcoördinatoren en -afhandelaren.....	11
7. Ondersteuning van WBE's	12
8. Meldingen	13
8.1 Afstemming met politie en wegbeheer bij aanrijding	13
8.2 Melding bij politie	13
9. Bereikbaarheid en rooster valwildafhandelaren	13
DEEL C: RICHTLIJNEN VOOR HET AFHANDELEN VAN VALWILD.....	14
10. Veiligheid bij afhandeling aanrijding of incident	15
11. Afhandeling melding	16
11.1 Het valwild wordt dood aangetroffen	16
11.2 Het valwild wordt levend aangetroffen zonder kans op herstel.....	16
11.3 Het valwild is nog levend maar wordt niet aangetroffen: nazoek	17
11.4 Het valwild wordt levend aangetroffen met kans op herstel.....	17
11.5 Vervoer van valwild	18
12. Communicatie met betrokkenen en omstanders	18
13. Registratie van valwild	19
14. Verzekering.....	19
15. Naleving Valwildwijzer	20
16. Wapeneisen	20
17. Toezicht.....	21
18. Belangrijke contactinformatie	21

BIJLAGEN:**Bijlage 1: Afhandeling aanrijding met wolf****Bijlage 2: Afhandeling aanrijding met wild zwijn****Bijlage 3: Stroomschema valwild en zieke dieren**

DEEL A. INTRODUCTIE EN DOEL VALWILDWIJZER EN ALGEMENE TOELICHTING OP DE WNB-OPDRACHT VALWILD

Op 18 juni 2024 is de mogelijkheid van een regio-indeling, zoals in deel B beschreven, met de WBE's besproken. Daarop is besloten dat er voor een dergelijke indeling nog nadere bestudering en uitwerking nodig is. Deel A is hierop aangepast (gebruikte begrippen). Na dit proces wordt gezien of en op welke wijze de *Valwildwijzer* moet worden aangepast.

1. Introductie en doel van de Valwildwijzer

Op verzoek van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland (FBEZH) heeft de provincie Zuid-Holland de *Wnb-opdracht Valwild*² verleend. Dit is de basis voor deze *Valwildwijzer uitvoering valwildregeling Zuid-Holland*, afgekort *Valwildwijzer*. Deze *Wnb-Opdracht Valwild* en de *Valwildwijzer* vormen samen de nieuwe valwildregeling in Zuid-Holland. Deze nieuwe regeling heeft als doel om zo snel en goed mogelijk te handelen om dierenleed van een aantal in het wild levende dieren zo veel mogelijk te voorkomen, als die slachtoffer zijn geworden van een aanrijding of op een andere manier gewond dan wel bekneeld zijn geraakt, zoals maaislachtoffers of in rasters en hekwerken klemgeraakte dieren. Daarvoor maakt de *Wnb-opdracht Valwild* het mogelijk om deze dieren te bevrijden uit een benarde situatie en zo nodig op een andere locatie los te laten³. Op grond van de *Wnb-Opdracht Valwild* kunnen ook aangetroffen gewonde dieren uit hun lijden worden verlost wanneer dit noodzakelijk is.

De FBEZH Zuid-Holland heeft met de *Wnb-Opdracht Valwild* toestemming gekregen om valwild in de hele provincie en op elk moment indien nodig uit diens lijden te verlossen. De FBEZH verleent valwildcoördinatoren en valwildafhandelaren toestemming om gebruik te maken van deze *Wnb-Opdracht Valwild*. Het correct en tijdig afhandelen van valwild draagt niet alleen bij aan het verminderen van dierenleed, maar ook aan de verkeersveiligheid.

De *Valwildwijzer* geeft richtlijnen voor de uitvoering van de *Wnb-Opdracht Valwild*. Daarnaast heeft de *Valwildwijzer* als doel om aanrijdingen met in het wild levende dieren eenduidig, nauwkeurig en gevalideerd te registreren. De provincie gebruikt deze gegevens bij het vormgeven van beleid. De FBEZH zet deze gegevens in voor jaarrapportages, het opstellen van faunabeheerplannen en

² Omgevingsdienst Haaglanden; Beschikking Wet Natuurbescherming – Soortenbescherming d.d. 21-02-2025 met zaaknummer 01066360; De *Wnb-opdracht valwild* is verleend op basis van de inmiddels niet meer van kracht zijnde Wet natuurbescherming (opdracht ex. artikel 3.18, eerste lid Wet natuurbescherming). Onder de huidige Omgevingswet blijft deze van kracht.

³ Let op: voor het vervoer van wolf of wild zwijn gelden aparte protocollen

het onderbouwen van vergunningaanvragen voor het beheer van diverse in het wild levende diersoorten.

Ondanks dat de uitvoering van de valwildregeling op vrijwillige basis geschiedt, dienen de vrijwilligers zich te houden aan de *Wnb-Opdracht Valwild* en deze *Valwildwijzer*. Deze verplichting is opgenomen in het toestemmingsformulier waarmee de FBEZH een valwildaafhandelaar toestemming verleent om de *Wnb-Opdracht Valwild* te gebruiken. Deze verplichting is niet vrijblijvend, het zich niet houden aan deze *Valwildwijzer* heeft consequenties zoals beschreven in paragraaf 15 'Naleving Valwildwijzer'.

2. Gebruikte begrippen

Hierbij een overzicht van definities van gebruikte begrippen in deze *Valwildwijzer*.

- **Dora:** het online registratiesysteem van de FBEZH voor registratie van o.a. valwild.
- **Openbare weg:** alle voor het openbaar verkeer openstaande wegen of paden met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten (Wegenwet en Wegenverkeerswet). Hiertoe behoren ook trottoirs, voetpaden, voetgangersgebieden, fietspaden en open toegankelijke parkeerplaatsen/-terreinen.
- **Toestemmingsformulier:** formulier waarmee de FBEZH aan een valwildaafhandelaar toestemming geeft voor optreden volgens de *Wnb-Opdracht Valwild*. Op dit toestemmingsformulier staan voorschriften waaraan de valwildaafhandelaar zich moet houden.
- **Valwild:** in het wild levende dieren die zijn aangereden of op een andere manier gewond dan wel bekneeld zijn geraakt; onder valwild vallen **niet** de ernstig zieke (in de zin van ongezond) of oude dieren. De *Wnb-Opdracht Valwild* geldt uitsluitend voor bepaalde diersoorten, zie voor verdere toelichting paragraaf 4 'Welke diersoorten en incidenten vallen onder deze valwildwijzer?'.
- **Valwildaafhandelaar:** een jachtaktehouder en lid van een WBE, die op voordracht van die WBE toestemming heeft gekregen van de FBEZH om gebruik te maken van de valwildregeling.
- **Valwildcoördinator:** lid van een WBE en door de betreffende WBE aangewezen tot coördinator van de uitvoering van de *Wnb-Opdracht Valwild* binnen de gebieden van die WBE.
- **Valwildregeling:** combinatie van de regels op grond van de *Wnb-Opdracht Valwild*, het toestemmingsformulier van de FBEZH en deze *Valwildwijzer*.
- **Wildbeheereenheid (WBE):** een vereniging van plaatselijke jachtaktehouders, grondgebruikers, terreinbeheerders en anderen.
- **Wnb-Opdracht Valwild:** Opdracht, op grond van artikel 3.18 Wet natuurbescherming.

3. Uitgangspunten Wet natuurbescherming en Wnb-Opdracht Valwild

Zorgplicht

De wet⁴ bepaalt dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren. Dit houdt in dat iedereen handelingen vermijdt die nadelig zijn voor dieren, maatregelen treft om schade te voorkomen en eventuele nadelige handelingen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt. Dit betekent dat een aangereden of anderszins gewond dan wel bekneld in het wild levend dier, niet aan diens lot mag worden overgelaten.

Er is echter geen wettelijke bepaling die een bepaalde instantie of categorie van personen aanwijst met een specifieke verantwoordelijkheid om de zorg voor gewonde dan wel bekneld geraakte in het wild levende dieren op zich te nemen. Er bestaan dierenambulances en opvangcentra die veelal op vrijwillige basis opereren. Er zijn in het land valwildteams, ook zij nemen deze taak vrijwillig op zich. Wegbeheerders zijn verantwoordelijk voor de veiligheid op de openbare weg. Hieronder valt het verwijderen van 'voorwerpen' waaronder dode/gewonde dieren op de weg of tot de weg behorende bermen, sloten, op- en afritten etcetera. Daarnaast is de politie belast met taken in het kader van de openbare orde en veiligheid.

Organisatie van zorg

De wetgever verplicht wel om zorg te verlenen, maar niet om die zorg te organiseren. De *Wnb-Opdracht Valwild* maakt het mogelijk om die zorg te verlenen. De organisatie van de zorg die hieruit voortvloeit, ligt in handen van de FBEZH en WBE's. Daarbij is het noodzakelijk om expliciete afspraken te maken over de rol die leden van de WBE's (specifiek jachtakehouders met een geweer) kunnen spelen bij deze zorg. In dit document zijn voor de gehele provincie Zuid-Holland de uitgangspunten en afspraken opgenomen. Het is goed te beseffen dat er bij de organisatie en uitvoering van deze zorg geen sprake is van een formele opdrachtgever of opdrachtnemer.

Uitgangspunten Wnb-Opdracht Valwild

De *Wnb-Opdracht Valwild* die verleend is aan de FBEZH, geeft toestemming om in de gehele provincie Zuid-Holland opzettelijk valwild te doden in het belang van openbare veiligheid of het uit diens lijden verlossen van de volgende diersoorten:

- **knobbelzwaan;**

⁴ Artikel 1.1 Wet natuurbescherming. Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet met aanvullende regelgeving in werking getreden. De Wet natuurbescherming is in deze regelgeving overgegaan. De Omgevingswet kent overgangsrecht waar deze *Wnb-Opdracht Valwild* onder valt. Daarom is op deze opdracht nog steeds de Wet natuurbescherming van toepassing.

- **bever, wolf, otter;**
- **das, vos, ree, damhert, edelhert en wild zwijn;**
- **exoten wasbeer, wasbeerhond, sikahert, muntjak en goudjakhals.**

Andere diersoorten vallen niet onder *Wnb-Opdracht Valwild*.

De *Wnb-Opdracht Valwild* staat het gebruik toe van:

- het geweer (kogel- en hagelgeweer), (met mogelijkheid geluiddemper⁵, kunstmatige lichtbron, voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of ander instrument om in de nacht te schieten);
- honden, maar geen lange honden zoals windhonden;
- snij- of steekwapens (geschikt voor en alleen te gebruiken om gewonde dan wel beknelde in het wild levende dieren uit hun lijden te verlossen);

met mogelijkheid deze middelen te gebruiken:

- jaarrond, dag en nacht, voor onbepaalde tijd;
- ook op jachtvelden die niet aan de jachtveldvereisten voldoen, op de openbare weg en binnen bebouwde kom of daaraan grenzende terreinen, binnen de gehele provincie Zuid-Holland;
- met toegang tot alle gronden, zo nodig met behulp van de sterke arm (politie).

Daarnaast staat de *Wnb-Opdracht Valwild* het vervoer toe van zowel dood aangetroffen als door een valwildafhandelaar gedood valwild, evenals nog levend valwild. Voor wolf en wild zwijn gelden aparte protocollen voor vervoer (zie bijlage 1 en 2). Het vervoer van exoten is niet toegestaan. Onder vervoer valt niet alleen het transport per voertuig, maar ook het lopend wegbrengen van een dier of het overbrengen van een gewond dier naar een nabijgelegen opvang.

Voordat een gewond dier wordt vervoerd voor opvang of vrijlating, moet de valwildafhandelaar hiervan melding maken bij zowel de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (afdeling Toezicht en Handhaving, team Groene Wetten) als bij de meldkamer van de politie.

Bij vervoer van een gedood dier moet het dier voorzien worden van een uniek genummerd merkteken. Deze biologisch afbreekbare merktekens worden verstrekt door de FBE en zijn uitsluitend bedoeld voor valwild. Merktekens die worden gebruikt voor het beheer van reeën en damherten zijn niet geschikt voor valwild.

⁵ Let op: voor het bezit, het vervoer of het gebruik van een geluiddemper is een aparte ontheffing van de minister verplicht indien en voor zover de geluiddemper op basis van de *Wnb-Opdracht Valwild* mag worden gebruikt. Aankoop, bezit, vervoer en gebruik van geluiddempers is zonder ontheffing een misdrijf waarop gevangenisstraf staat. Bij veroorzaakte schade door de valwildvrijwilliger tijdens de uitvoering van de *Wnb-Opdracht valwild* is bezit van de toestemming op grond van de *Wnb-Opdracht Valwild* ook een voorwaarde om beroep op de verzekeraar te kunnen doen.

4. Welke diersoorten en incidenten vallen onder deze Valwildwijzer?

De uitvoering van de *Wnb-Opdracht Valwild* gaat alleen over de in paragraaf 3 genoemde diersoorten. De *Wnb-Opdracht Valwild* kan alleen worden gebruikt als een dergelijk in het wild levend dier is aangereden of anderszins gewond dan wel beknelde is geraakt. Andere, door een aanrijding, dood aangetroffen in het wild levende dieren vallen niet onder deze *Wnb-Opdracht Valwild*.

De valwildregeling gaat **niet** over:

- dieren die niet aangereden, niet gewond geraakt of niet beknelde zijn;
- dieren die in de nabijheid van wegen rondlopen waar zij een gevaar voor het verkeer kunnen vormen. Indien nodig en mogelijk vindt afschot van reeën en damherten plaats op basis van beheer. Indien afschot door de meldkamer politie wordt verzocht en dit niet op basis van beheer kan worden afgehandeld, is een expliciete opdracht van de politie nodig;
- dieren die ernstig ziek (in de zin van ongezond) of oud zijn; indien nodig en mogelijk vindt afschot van deze dieren plaats op basis van beheer;
- *gehouden* dieren die zijn aangereden of anderszins gewond dan wel beknelde zijn geraakt, zoals huisdieren of vee;
- losgebroken *gehouden* dieren.

Deze *Valwildwijzer* gaat uit van de situatie dat een valwildafhandelaar valwild dood of gewond dan wel beknelde aantreft. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- indien een valwildafhandelaar na een melding een dier dood aantreft, registreert hij⁶ het dier in Dora (zie paragraaf 13 'Registratie van valwild'). De beslissing of een dier moet worden afgevoerd ligt bij de valwildafhandelaar;
- indien een valwildafhandelaar geconfronteerd wordt met valwild met wonden door een aanrijding of ander incident (als het gewond dan wel beknelde is geraakt, zoals maaislachtoffers of het klemraken in rasters en hekwerken), dan handelt hij naar eigen inzicht op basis van zijn kennis en ervaring, om verder dierenleed te voorkomen. Als de gezondheid en gesteldheid van het bewuste dier het toelaat, kan het dier bevrijd en losgelaten worden (eventueel na vervoer, zie ook paragraaf 11 'Afhandeling melding, aanrijding of incident'). Ook deze dieren worden in Dora geregistreerd;

⁶ Hij of zij, voor het leesgemak wordt telkens 'hij' gebruikt.

In de navolgende paragrafen wordt ingegaan op de werkwijze bij deze uitgangspunten.

DEEL B. ORGANISATIE

Op 18 juni 2024 is de mogelijkheid van een regio-indeling, zoals in dit deel B beschreven, met de WBE's besproken. Daarop is besloten dat er voor een dergelijke indeling nog nadere bestudering en uitwerking nodig is. Daar waar in dit deel werd uitgegaan van de organisatie en werkwijze volgens de regio-indeling is de tekst doorgehaald. Dit is nu niet van toepassing. Na dit proces wordt bezien of en op welke wijze de *Valwildwijzer* moet worden aangepast.

5. Coördinatie valwildregeling en toestemmingverlening

De FBEZH draagt de eindverantwoordelijkheid voor het goed functioneren van de valwildregeling, inclusief het correcte gebruik van de *Wnb-Opdracht Valwild* volgens de bijbehorende voorschriften. De WBE's zijn verantwoordelijk voor een adequate valwildaafhandeling binnen het eigen WBE-gebied.

De toestemmingsverlening verloopt op WBE-niveau. De FBEZH geeft toestemming voor uitvoering van de *Wnb-Opdracht Valwild* aan de valwildcoördinatoren van de WBE's. Deze toestemming is geldig binnen het werkgebied van die WBE, inclusief de bebouwde kommen. De valwildcoördinator schrijft de toestemming door aan valwildaafhandelaren van zijn eigen WBE.

6. Aanwijzing valwildcoördinatoren en -afhandelaren

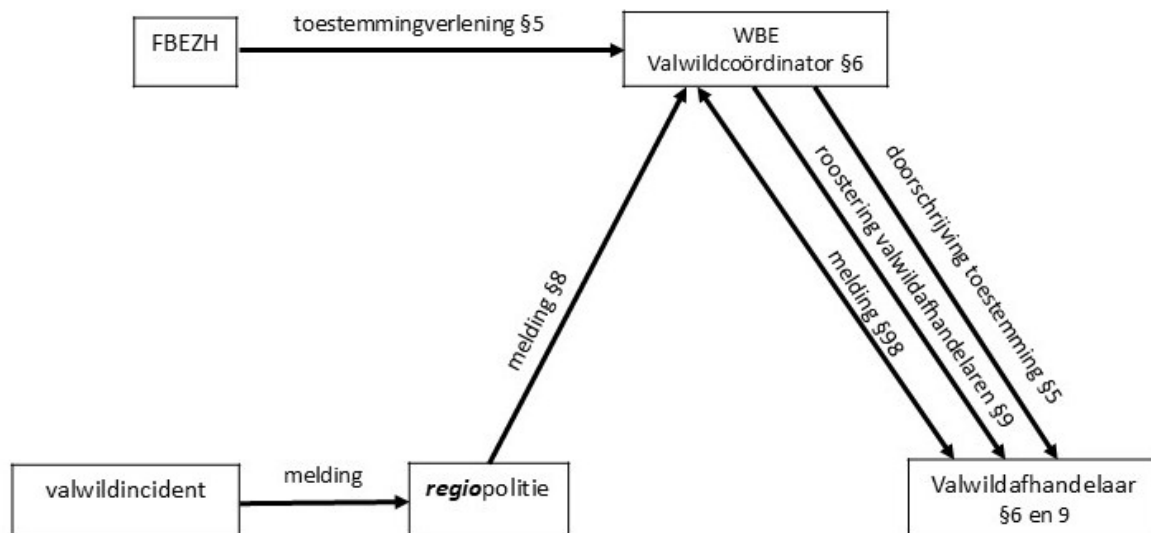
Algemeen geldt dat valwildcoördinatoren en valwildaafhandelaren lid zijn van de Zuid-Hollandse WBE waarvoor zij optreden. Hoewel de functie op vrijwillige basis wordt vervuld, brengt deze duidelijke verplichtingen met zich mee. Elke WBE wijst binnen haar vereniging één valwildcoördinator en minimaal twee valwildaafhandelaren aan. Hiertoe draagt elk WBE-bestuur deskundige en bekwame personen voor aan de FBEZH. Een valwildaafhandelaar beschikt naast een jachtakte over de nodige kennis door gevolgde relevante cursussen (bijv. wildhygiëne), en heeft bij voorkeur ervaring in zelfstandig optreden en in optreden langs de openbare weg. Zo nodig treedt een nieuwe valwildaafhandelaar bij de eerste meldingen eerst op onder begeleiding van een ervaren valwildaafhandelaar. Daarnaast beschikt een valwildaafhandelaar over goede communicatieve vaardigheden. De FBEZH beoordeelt in overleg met het betreffende WBE-bestuur de deskundigheid van de door de WBE voorgedragen vrijwilliger.

De valwildaafhandelaar krijgt niet alleen toestemming om op te treden in zijn eigen WBE maar hij kan, na onderlinge afstemming tussen WBE's, ook toestemming van een andere WBE krijgen om aldaar op te treden.

De FBEZH en WBE-coördinatoren houden in de gaten of er een goede geografische spreiding is van personen over de WBE, zodat de aanrijtiden naar de locatie van een valwildmelding beperkt blijven, bij voorkeur maximaal 20 minuten.

Aan de hand van de voordrachten van de WBE's houdt de FBEZH een lijst bij met aangewezen valwildafhandelaren. Mutaties van valwildafhandelaren worden door de WBE aan de FBEZH doorgegeven.

Stroomschema organisatie valwildafhandeling

7. Ondersteuning van WBE's

De provincie ondersteunt de WBE's in het afhandelen van valwild. De WBE kan daartoe een verzoek om subsidie indienen. Daarmee kunnen bijvoorbeeld speciale reflecterende hesjes, magneetstickers voor op de auto's en een oranje zwaailamp (R65-gecertificeerd zwaailicht) worden aangeschaft. De FBEZH kan desgewenst faciliteren in een centrale inkoop om kosten te drukken. Met deze subsidie kan ook de afvoer van overleden valwild worden gefinancierd.

Daarnaast voorziet de FBEZH de WBE's van de valwildmerktekens (zie paragraaf 11 'Afhandeling melding, aanrijding of incident', en niet te verwarren met wildmerken voor reeënbeheer).

Provincie en FBEZH regelen uitdeelflyers voor omstanders over de noodzaak van valwildafhandeling. De FBEZH voorziet de eigen website van informatie over de noodzaak van valwildafhandeling waarnaar kan worden doorverwezen ([Valwild - FBEZH](#)).

De FBEZH organiseert een jaarlijkse terugkomdag voor valwildafhandelaren, ter evaluatie van deze valwildwijzer en het uitwisselen van ervaringen.

8. Meldingen

8.1 Afstemming met politie en wegbeheer bij aanrijding

Vanwege de veiligheid mag een valwildaafhandelaar niet zelfstandig optreden op of nabij een A-weg (rijksweg) zonder begeleiding van de politie of wegbeheerder (zie paragraaf 10 'Veiligheid bij afhandeling aanrijding of incident'). Bij N-wegen (provinciale en rijkswegen) is dit afhankelijk van de specifieke veiligheidssituatie. Voor 4-baans N-wegen geldt dezelfde regel als voor A-wegen, oftewel optreden is alleen toegestaan met begeleiding. Bij 2-baans N-wegen geldt dit ook bij een toegestane maximumsnelheid van 100 km/uur (zie uitwerking in paragraaf 10). Indien valwild op of nabij een dergelijke provinciale weg of rijksweg wordt gemeld bij de politie, zet de politie deze melding door naar de provinciale wegbeheerders of Rijkswaterstaat.

8.2 Melding bij politie

Komt een melding binnen bij een WBE, valwildcoördinator of valwildaafhandelaar zelf, is het belangrijk de melder⁷ dringend te verzoeken om in ieder geval bij een aanrijding op/bij een weg dit alsnog via 0900 - 8844 te melden bij de politie. Dit draagt bij aan een volledige registratie van valwild bij de politie. De afhandeling van de melding kan vervolgens op dezelfde wijze plaatsvinden als beschreven in paragraaf 8.1. Bij een melding over een incident op een andere locatie kan de meldingsafhandeling via de valwildcoördinator plaatsvinden.

9. Bereikbaarheid en rooster valwildaafhandelaren

Voor correcte, snelle en volledige afhandeling van het valwild is het noodzakelijk dat er per WBE altijd iemand van het WBE-valwildteam bereikbaar is. De WBE's zijn hiervoor verantwoordelijk. De valwildcoördinator draagt er zorg voor dat het telefoonnummer van de valwildcoördinator bekend is bij de FBEZH.

Door gebruikmaking van piketdiensten en/of een ander vastgelegd roulatiesysteem is er te allen tijde een valwildaafhandelaar beschikbaar. De valwildcoördinator stelt zo nodig een rooster op. Indien een valwildaafhandelaar tijdens zijn dienst verhinderd is, zorgt hij zelf voor een vervanger. Deze vervanger is ook een valwildaafhandelaar.

De WBE's maken onderling afspraken over samenwerking. Dit is nodig voor het geval er binnen een WBE geen valwildaafhandelaar beschikbaar is.

⁷ Dit is ook relevant voor de verzekering van de melder.

DEEL C: RICHTLIJNEN VOOR HET AFHANDELEN VAN VALWILD

Op 18 juni 2024 is de mogelijkheid van een regio-indeling, zoals in deel B beschreven, met de WBE's besproken. Daarop is besloten dat er voor een dergelijke indeling nog nadere bestudering en uitwerking nodig is. Deel C is hierop aangepast door bij de valwildaafhandeling niet uit te gaan van de regio-indeling. Na dit proces wordt gezien of en op welke wijze de *Valwildwijzer* moet worden aangepast.

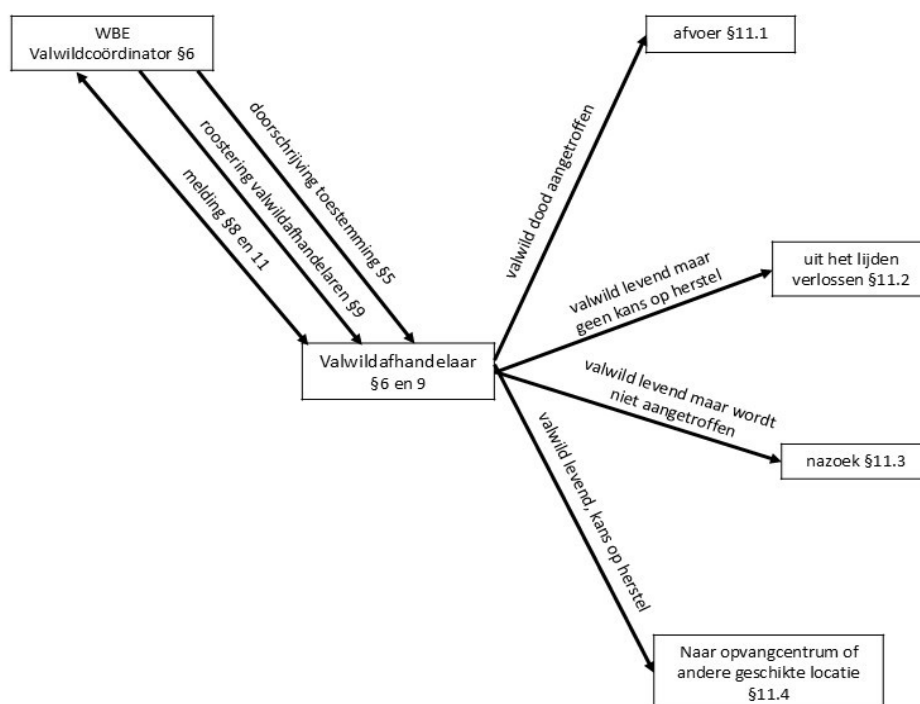
De uitvoering van de *Wnb-Opdracht Valwild* gaat **alleen** over:

- **knobbelzwaan,**
- **bever, wolf, otter,**
- **das, vos, ree, damhert, edelhert en wild zwijn;**
- **exoten wasbeer, wasbeerhond, sikahert, muntjak en goudjakhals.**

De *Wnb-Opdracht Valwild* kan alleen worden gebruikt als een dergelijk in het wild levend dier is aangereden of anderszins gewond dan wel bekneeld is geraakt (zie paragraaf 4 'Welke diersoorten en incidenten vallen onder deze valwildwijzer?').

Voor **wolf** (Bijlage 1) en **wild zwijn** (Bijlage 2) gelden er naast deze valwildwijzer aanvullende landelijke regels.

Stroomschema valwildaafhandelaar

10. Veiligheid bij afhandeling aanrijding of incident

Tijdens de werkzaamheden worden altijd de volgende veiligheidsmaatregelen genomen.

De valwildaafhandelaar:

- denkt allereerst aan de eigen veiligheid;
- draagt op of nabij de openbare weg altijd reflecterende kleding of een reflecterend hesje;
- voert nabij of op de openbare weg een signaallamp (R65-gecertificeerd zwaailicht) op zijn stilstaande auto en/of heeft alarmlichten aan;
- plaatst zijn voertuig zo strategisch mogelijk vanuit oogpunt van eigen veiligheid en op zodanige wijze dat ander verkeer wordt afgeremd;
- rijdt met zijn voertuig niet over fietspaden en verdrijvingsvlakken op de weg zonder toestemming van de beherende overheidsorganisatie;
- volgt altijd stipt de aanwijzingen van de politie of wegbeheerder op, tenzij dit voor hem mogelijk een onveilige situatie creëert;
- treedt nabij of op **A-wegen of 4-baans N-wegen** alleen op onder begeleiding van politie of Rijkswaterstaat (met iemand die bevoegd is om de weg af te zetten);
- treedt op **2-baans N-wegen** alleen op:
 - bij maximum toegestane snelheid van **100km/uur**: onder begeleiding van politie of wegbeheerder (met iemand die bevoegd is om de weg af te zetten).
 - bij maximum toegestane snelheid van **80 km/uur**: op eigen beoordeling, waarbij begeleiding van politie of wegbeheerder optioneel is. Zonder begeleiding gebruikt de valwildaafhandelaar in ieder geval een R65-gecertificeerd oranje zwaailicht;
- treedt nabij of op spoorwegen alleen op onder begeleiding van ProRail (met iemand die bevoegd is om het treinverkeer stil te laten leggen);
- treedt niet op als verkeersregelaar en geeft dit te kennen bij een verzoek om hierbij te assisteren;
- zorgt altijd voor kogelvang indien valwild met het kogel- of hagelgeweer uit diens lijden moet worden verlost;
- zorgt bij gebruikmaking van een kogel- of hagelgeweer indien nodig voor een zachte ondergrond (denk aan het gevaar van ricochet bij harde ondergrond);
- zorgt voor zorgvuldige afvoer van het dode dier (zie onder paragraaf 11.1 'Het valwild wordt dood aangetroffen' en paragraaf 11.5 'Vervoer van valwild');
- neemt in principe deel aan de door FBEZH georganiseerde jaarlijkse instructiebijeenkomst c.q. themabijeenkomst voor valwildhandelaren.

11. Afhandeling melding

Bij een aangetroffen gewond, in het wild levend, dier is het vaak noodzakelijk om het dier uit diens lijden te verlossen. Het uit hun lijden verlossen van ernstig zieke (in de zin van ongezond) of oude dieren valt **niet** onder de *Wnb-Opdracht Valwild*. Optreden is mogelijk op basis van *Beheerontheffing ree* of *Beheerontheffing damhert* en op de *Aanwijzing damhert, ree* (zie ook stroomschema⁸ in bijlage 3 en paragraaf 4 'Welke diersoorten en incidenten vallen onder deze valwildwijzer?').

Komt een melding van valwild op/bij een weg binnen bij een valwildcoördinator of valwildafhandelaar zelf, dan is het zaak de melder te verzoeken om (via WhatsApp) de locatie van het valwild toe te sturen. Bij een dergelijke melding is het zaak dat de melder⁹ dit alsnog meldt bij de meldkamer van de politie. Hierdoor komt er bij de politie een uitgebreidere registratie van valwild tot stand dan tot nu toe.

Als bij een valwildafhandelaar een melding van valwild op een andere locatie dan op de openbare weg binnen komt, meldt hij dit bij de valwildcoördinator.

Zodra de valwildafhandelaar op de plaats van de aanrijding of het incident is, beoordeelt hij de situatie. Afhankelijk van de omstandigheden kunnen er vier mogelijke scenario's zijn. In alle gevallen is de valwildafhandelaar verantwoordelijk voor de registratie in Dora. Voor de regels over het vervoer van valwild, zie paragraaf 11.5 'Vervoer van valwild'.

Voor het afhandelen en het vervoer van wolf of wild zwijn gelden aparte protocollen. Deze zijn opgenomen in de bijlage 1 en 2 bij deze *Valwildwijzer*.

11.1 Het valwild wordt dood aangetroffen

De valwildafhandelaar bepaalt per geval wat er met het dode dier gebeurt. Afhankelijk van de diersoort en de aangetroffen situatie kan het wenselijk zijn om het dode dier te vervoeren.

11.2 Het valwild wordt levend aangetroffen zonder kans op herstel

Wanneer het valwild nog leeft maar ingeschat wordt dat geen herstel mogelijk is, wordt het direct uit diens lijden verlost. Het uit diens lijden verlossen dient op een verantwoorde, veilige en wettelijk toegestane manier te gebeuren (door middel van een kogel- of hagelgeweer of mes). Het te gebruiken mes is geschikt en voldoende groot voor het doden van de betreffende diersoort en heeft één snijkant. Bij noodzaak tot het doden van valwild in een jachtveld (niet op/bij de openbare weg), bijvoorbeeld vanwege het vastzitten van het dier in een raster in het

⁸ Stroomschema valwild en zieke dieren, bijlage 3

⁹ Dit is ook relevant voor de verzekering van de melder.

veld, zorgt de valwildaafhandelaar ervoor dat de terreineigenaar, grondgebruiker, jachthouder of toezichthouder van het betreffende terrein in kennis wordt gesteld. Voor de verdere afhandeling zie onder paragraaf 11.1 'Het valwild wordt dood aangetroffen'.

11.3 Het valwild is nog levend maar wordt niet aangetroffen: nazoek

Indien het valwild (na een aanrijding), vermoedelijk gewond, weggevlucht is, zorgt de valwildaafhandelaar ervoor dat op de plaats van de aanrijding de vluchtrichting van het dier duidelijk gemarkeerd wordt, bijvoorbeeld met markeringslint. Als er nagezocht moet worden, brengt de valwildaafhandelaar de valwildcoördinator hiervan op de hoogte. De valwildaafhandelaar bepaalt of het nog zinvol is om (in de nachtelijke uren) een nazoek te doen. Het advies is om voor de nazoek een goed getrainde hond in te schakelen en voldoende wachttijd in acht te nemen. De valwildaafhandelaar of valwildcoördinator (in overleg) draagt er zorg voor dat er een vrijwilliger wordt ingeseind met bij voorkeur een zweethond. Wanneer het gevluchte dier bij de aanrijding is geraakt maar ogenschijnlijk niet of slechts licht gewond is, kan voor de zekerheid toch een controle met bij voorkeur een getrainde zweethond en -geleider uitgevoerd worden.

De valwildaafhandelaar zorgt ervoor dat de terreineigenaar, grondgebruiker, jachthouder of toezichthouder van het betreffende terrein in kennis wordt gesteld van de nazoek, indien mogelijk voordat de nazoek wordt gestart. Zijn deze personen niet bereikbaar, dan wordt toch met de nazoek begonnen en worden de betrokkenen nadien ingelicht.

Als het valwild tijdens de nazoek wordt aangetroffen en ingeschat wordt dat er geen herstel mogelijk is, wordt het direct uit diens lijden verlost (zie verder onder 11.2). Wanneer het dier nog overlevingskansen heeft zie paragraaf 11.4 'Het valwild wordt levend aangetroffen met kans op herstel'.

11.4 Het valwild wordt levend aangetroffen met kans op herstel

De valwildaafhandelaar krijgt op basis van de *Wnb-Opdracht Valwild* de toestemming om zelfstandig te handelen. Is hij als eerste ter plaatse, dan beslist hij over de overlevingskansen. Als er toevallig medewerkers van de dierenambulance aanwezig zijn, kan er in overleg worden vastgesteld dat het dier nog overlevingskansen heeft. In dat geval kan de dierenambulance binnen 12 uur het dier naar een opvangcentrum vervoeren. **Dit geldt niet voor exoten**, zij mogen niet worden vrijgelaten.

De *Wnb-Opdracht Valwild* biedt de valwildaafhandelaar daarnaast voor alle valwildsoorten de mogelijkheid om zelf het gewonde dan wel beknelde dier binnen 12 uur na arriveren op locatie naar een opvangcentrum te vervoeren of naar een andere dichtst bijgelegen geschikte locatie waar het dier in vrijheid weer kan herstellen. Dit laatste geldt ook voor de jongen (zie paragraaf

11.3 'Het valwild is nog levend maar wordt niet aangetroffen: nazoek'). Ook deze regeling **geldt niet voor exoten**, zij mogen niet worden vrijgelaten.

Voor het vervoer geldt dat dit zo snel en adequaat mogelijk moet plaatsvinden om zoveel mogelijk stress bij het dier te voorkomen. Vervoer vindt plaats naar een opvang of naar de dichtstbijzijnde veilige, natuurlijke omgeving voor het dier.

Alle verplaatsingen worden door de valwildafhandelaar gemeld bij de valwildcoördinator en de OZHZ.

11.5 Vervoer van valwild

Het vervoer van valwild (dood of levend) kan om verschillende redenen nodig zijn, bijvoorbeeld vanwege wetenschappelijk onderzoek of het kunnen achterlaten van het dier op een geschikte locatie (uit het zicht) of een locatie voor destructie. Onder vervoer valt ook het lopend wegbrengen van het dier, of het vervoer van een gewond dier naar de opvang.

Voorafgaand aan het vervoer van een levend dier ten behoeve van opvang of vrijlating wordt hiervan melding gedaan door de valwildafhandelaar bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (afdeling Toezicht en Handhaving, team Groene Wetten) en de meldkamer van de politie.

Levende dieren worden vervoerd in een motorvoertuig dat is ingericht voor het vervoer van gewonde dieren.

Voorafgaand aan het vervoer van een gedood dier moet het FBE-valwildmerkteken worden aangebracht (niet te verwarren met wildmerken voor reeënbeheer). Bij het achterlaten van het valwild in de natuur hoeft dit merkteken niet te worden verwijderd, het is biologisch afbreekbaar. Bij registratie in Dora van het dode dier wordt bij gebruik van het merkteken het valwildmerknnummer ingevoerd.

Deze regeling geldt niet voor levende exoten, en voor wolf en wild zwijn gelden aparte protocollen, zie bijlage 1 en 2.

12. Communicatie met betrokkenen en omstanders

Wanneer de bestuurder of andere omstanders ter plaatse zijn, neemt de valwildafhandelaar de nodige omzichtigheid in acht. Hij legt aan de betrokkenen en omstanders geduldig en tactvol uit waarom het valwild snel uit diens lijden verlost moet worden en wat er met het dier gaat gebeuren. De valwildafhandelaar is zich daarbij bovenal bewust van zijn omgeving en de mogelijke impact die zijn handelen op omstanders kan hebben en toont begrip. Hij vraagt aanwezigen uit het zicht te gaan als het valwild gedood moet worden of verplaatst het uit het zicht. Zo nodig schakelt hij voorafgaand aan het doden de politie in.

Wanneer een surveillance-eenheid van de politie voorafgaand aan het doden aanwezig is, is deze

verantwoordelijk voor de verkeersveiligheid en het op afstand houden of zo nodig verwijderen van omstanders, zodat de valwildafhandelaar veilig en snel zijn werk kan doen. De politie handelt indien nodig het materiële gedeelte van de aanrijding af. De valwildafhandelaar handelt alles af met betrekking tot het valwild. De valwildafhandelaar volgt altijd de instructies van politie, wegbeheerder en/of surveillanten op, tenzij dit voor hem mogelijk een onveilige situatie creëert. Indien nodig voorziet de valwildafhandelaar betrokkenen / omstanders van een flyer met voorlichting over de noodzaak van valwildafhandeling of verwijst hen door naar de website van de FBEZH (www.fbezh.nl) voor meer informatie over de afhandeling van valwild en contactgegevens.

13. Registratie van valwild

De valwildafhandelaar registreert **binnen 24 uur** na de aanrijding of het incident de gegevens van het valwild in het FBEZH-systeem Dora¹⁰.

Bij registratie worden gegevens ingevoerd, zoals:

- diersoort;
- geslachtscategorie;
- datum;
- het (geschatte) tijdstip;
- de GPS-locatie;
- WBE;
- noodzaak van optreden;
- (af)handeling;
- een of meer foto's, mogelijk ook van de schade aan het voertuig indien nog aanwezig;

Ook als het dier niet aangetroffen wordt, moet het wel worden geregistreerd (met zoveel mogelijk gegevens).

Door een aanrijding, dood aangetroffen in het wild levende dieren die niet onder de *Wnb-Opdracht Valwild* vallen kunnen en hoeven niet in Dora te worden geregistreerd.

14. Verzekering

Het handelen van een valwildafhandelaar op de openbare weg en /of in de bebouwde kom brengt het risico van toebrengen van schade aan derden met zich mee. Een valwildafhandelaar is een vrijwilliger en heeft (als jachtakehouder op grond van de Wet natuurbescherming)¹¹ een jachtaansprakelijkheidsverzekering. De valwildafhandelaar checkt bij zijn

¹⁰ Indien een WBE onverhoopt geen eigen valwildafhandelaar ter beschikking heeft, roept de valwildcoördinator een valwildafhandelaar op van een nabijgelegen WBE. Na afschot registreert de valwildcoördinator in Dora.

¹¹ Onder Omgevingswet: houder omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit

verzekeringsmaatschappij of dit optreden onder zijn WA-jachtverzekering valt. Voor verzekeringen (afgesloten via risicodragers Hienfeld) via lidmaatschap Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV) of Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer (NOJG), Interpolis en Univé geldt dat schades door een vrijwilliger toegebracht aan derden, ontstaan door activiteiten met geweer waaronder op basis van een “Wnb-Opdracht” van het bevoegde gezag, verzekerd zijn. De *Wnb-Opdracht Valwild* valt hieronder.

Uitdrukkelijk wordt hier vermeld dat onder de WA-jachtverzekering niet verzekerd is:

- activiteiten met jachtgeweer, die beroepsmatig in/of tijdens de uitoefening van een beroep worden uitgevoerd;
- schade aan goederen van of aan de feitelijke gebruiker (de valwildafhandelaar zelf) van de *Wnb-Opdracht Valwild*.

15. Naleving Valwildwijzer

Een valwildafhandelaar handelt te allen tijde integer. De inzet van de valwildafhandelaar is noodzakelijk om onnodig lijden van valwild te voorkomen. Daarnaast levert de uitvoering van valwildregeling informatie op ten behoeve van faunabeheerplannen en voor de onderbouwing van het toekomstig planmatig beheer van valwildsoorten. Zoals in paragraaf 11 ‘Afhandeling melding, aanrijding of incident’ genoemd, organiseert de FBEZH jaarlijks een bijeenkomst voor de valwildcoördinatoren en valwildafhandelaren om deze *Valwildwijzer* te evalueren en zo nodig aan te vullen en/of te wijzigen.

Degene die constateert dat een valwildafhandelaar niet werkt volgens deze *Valwildwijzer*, brengt het bestuur van de WBE (die de valwildafhandelaar heeft voorgedragen) en de FBEZH hiervan op de hoogte. WBE en FBEZH bepalen in gezamenlijk overleg of en welke maatregelen genomen worden. Een consequentie van het niet naleven van de *Valwildwijzer* kan zijn dat de valwildafhandelaar door de FBEZH wordt geschrapt van de lijst met valwildafhandelaren.

16. Wapeneisen

Met betrekking tot het vuurwapen op de openbare weg is de valwildafhandelaar verplicht zich te houden aan de Wet Wapens en munitie. Hij dient in het bezit te zijn van een geldige WM4 en zich te houden aan de voorwaarden zoals gesteld in de WM4¹². Op basis van gemaakte afspraken door de FBEZH met de regiopolitie Haaglanden en Rotterdam kunnen alle (aanvullende) wapens zoals genoemd in de *Wnb-Opdracht Valwild* (het geweer, zijnde kogel- en hagelgeweer, en snij-en

¹² De WM4 ziet onder andere op gewond wild (Wet wapens en munitie, paragraaf 5.7, Circulaire WWM), en is daarmee van toepassing op het valwild.

steekwapens, zie paragraaf 3 'Uitgangspunten Wet natuurbescherming valwild en Wnb-Opdracht Valwild') op de WM4 worden bijgeschreven.

17. Toezicht

OZHZ, de toezichthouders van de provincie, zijn belast met het toezicht op en de handhaving van de voorschriften van de *Wnb-Opdracht Valwild*. Toezichthouders kunnen een verzoek indienen bij de FBEZH om inzicht te krijgen in de valwildmeldingen en door wie deze zijn gedaan. Valwildafhandelaren kunnen gevraagd worden naar de locatie van het aan de natuur teruggegeven valwild.

18. Belangrijke contactinformatie

Contactgegevens van (de meeste) betrokken partijen in Zuid-Holland

Meldkamer Politie	
Landelijke telefoonnummers politie	0900 – 8844: voor melding aangetroffen aangereden (dood of gewond) in het wild levend dier 112, alleen bij levensbedreigende en heterdaad situaties
Gemeenschappelijke meldkamer Den Haag	088 - 246 3500
Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond	088 - 877 9000
Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ)	
Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	toezichtnatuur@ozhz.nl: 078 - 7708081, inspreken op antwoordapparaat Milieutelefoon 24/7 bereikbaar: 088 - 833 3555
Faunabeheereenheid Zuid-Holland (FBE)	
FBE Zuid-Holland	info@fbezh.nl 085 - 210 3628, bereikbaar tussen 9.00 en 12.00 uur
Lokale Dierenambulance	
Dierenambulance Zuid-Holland Zuid	088-343 7112
Dier in Nood	144
Dierenambulance Den Haag	070 - 328 2828
Dierenambulance Hoeksche Waard	06 - 1000 5580
Dierenambulance Voorne-Putten e.o.	085 - 060 4567
Dierenambulance Rotterdam	0900 - 0245
Dierenambulance Louterbloemen	06 - 1700 3200

Dierenambulance Gouda e.o.	018 - 252 9059
Stichting Dierenambulance Vianen e.o.	085 - 044 1199
Overig	
Stichting Reeënopvang Nederland	034 - 245 0206 / 06 - 2297 0891, secretaris Reeënopvang (geen aparte contactpersoon of adres afleverlocatie voor Zuid-Holland beschikbaar)
Stichting Zweethonden Nederland	https://www.zweethonden.nl/ SZN Stichting Zweethonden Nederland: info@zweethonden.nl
FBE Zuid-Holland	info@fbezh.nl 085 - 210 3628, bereikbaar tussen 9.00 en 12.00uur

Missen er contactgegevens of zijn ze niet correct? Laat ons dit weten via info@fbezh.nl

Het bestuur van de FBEZH kan op geen enkele wijze verantwoordelijk gesteld worden voor schade voortvloeiend uit handelen van deelnemers in het kader van deze regeling.

Bijlage 1. Afhandeling aanrijding met wolf

Afkomstig uit: Interprovinciaal Wolvenplan, interventierichtlijnen¹³

Dode of gewonde wolf

Wanneer een wolf (of goudjakhals) dood (of gewond) wordt aangetroffen, is de politie in principe het eerste aanspreekpunt. De politie kan beoordelen of de situatie verdacht (er kan mogelijk sprake zijn van een strafbaar feit) of gevaarlijk is en of er maatregelen genomen moeten worden. Bijvoorbeeld een weg tijdelijk afzetten. De politie schakelt vervolgens andere betrokken instanties in. Om het dier te mogen vervoeren, monsters te nemen of sectie uit te voeren zijn vergunningen nodig. De provincie is hiervoor verantwoordelijk. Een gewonde, maar nog levende wolf, kan met beperkte ingrepen misschien weer terug worden teruggeplaatst in de natuur. Een deskundige, bijv. een dierenarts moet die afweging maken. In de meeste gevallen zal dat echter niet mogelijk of niet verantwoord zijn en moet de wolf worden geëuthanaseerd. Ook daarvoor is een ontheffing van de provincie vereist, dit is veelal, geregeld in provinciale (valwild-) verordeningen. De provincie bepaalt hoe de wijze van afhandeling van een gewonde of dode wolf (of goudjakhals) wordt ingevuld binnen het kader van de interprovinciale richtlijn. Eveneens wordt in opdracht van de provincie en/of BIJ12 het wolvenmeldpunt en WENR ingeschakeld.

Informatie over wat te doen na een aanrijding, afkomstig uit: [Dode wolven - BIJ12](#):

- Rijd niet door.
- Bel niet met de dierenambulance, maar met de politie via 0900 8844.
- Probeer zo goed mogelijk de locatie door te geven.
- Bel ook de politie als het dier niet blijft liggen maar doorloopt.
- Blijf ter plaatse en wacht de komst van de politie of betrokken deskundige af. Ga nooit achter het dier aan, laat dit over aan de betrokken deskundige.
- Neem aangereden dieren nooit mee en geef het ook niet aan onbevoegde derden.

Omdat het om beschermde dieren gaat, staat de Wet natuurbescherming dit niet toe.

Na een aanrijding, roept de meldkamer van de politie een daarvoor betrokken deskundige op. Via de politie wordt ook de provincie en BIJ12/Wolvenmeldpunt ingeschakeld. Een politieagent voert op de plaats van de vondst of aanrijding een onderzoek uit om de toedracht in kaart te brengen.

De politie stelt bijvoorbeeld via de bestuurder en/of getuigen vast of het dier door een aanrijding om het leven is gekomen. Indien er geen indicatie is van een eventueel misdrijf wordt een medewerker van [Wageningen Environmental Research \(WENR\)](#) opgeroepen om het dier nader te

¹³ Interprovinciaal overleg (IPO) 2023, Interventie richtlijnen - interprovinciaal wolvenplan. IPO, Den Haag

analyseren en af te voeren voor vervolgonderzoek. Wanneer bij een dode wolf uit het onderzoek ter plaatse, de eerste sectie of het vervolgonderzoek blijkt dat het om een niet-natuurlijk overlijden kan gaan (anders dan een aanrijding zonder opzet), is dit voor de politie aanleiding om vervolgonderzoek te doen. Vanaf dat moment is de politie het aanspreekpunt.

Hoe de berging van het dier wordt afgehandeld verschilt per situatie. Indien mogelijk kan de opgeroepen deskundige na een eerste beoordeling het dier meenemen voor nader onderzoek. Het dier mag pas verplaatst worden ná het sporenonderzoek. Vanwege de veiligheid is dit niet altijd mogelijk, denk hierbij aan de vrije doorgang van verkeer bij (drukke) (snel)wegen. In dat geval is de persoon of organisatie die het dier verplaatst, of laat verplaatsen in samenspraak met bijvoorbeeld Rijkswaterstaat, verantwoordelijk om de vondstsituatie te documenteren en met foto's vast te leggen.

Het dier wordt vervolgens overgebracht naar [Dutch Wildlife Health Centre \(DWHC\)](#) van de Universiteit Utrecht voor verder onderzoek door DWHC en WENR.

Bijlage 2: afhandeling aanrijding met wild zwijn

Afkomstig uit: [Protocol dood gevonden wild zwijn - De Jagersvereniging](#)

In december 2018 heeft het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in overleg met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), provinciale coördinatoren en de Jagersvereniging een protocol opgesteld over hoe te handelen als men een dood wild zwijn aantreft. Dit *Protocol gevonden wild zwijn kadaver* is geldig zolang er in Nederland geen uitbraak van Afrikaanse varkenspest (AVP) wordt vastgesteld. Hieronder vindt u de belangrijkste vragen en antwoorden voor jagers en wildbeheereenheden.

Wanneer moet ik iemand bellen?

Elk gevonden kadaver van wild zwijn, waarbij geen sprake is van een andere duidelijke doodsoorzaak, wordt beschouwd als een verdenking. Dat is het geval wanneer er:

- geen sporen zijn van aanrijding/verkeersongeval
- geen sporen zijn van afschot
- geen sporen zijn van stroperij

Wanneer er twee of meer van dergelijke kadavers bij elkaar worden gevonden, is sprake van een ernstige **verdenking**. In bovenstaande gevallen moet u dus bellen met de zwartwildcoördinator van uw provincie¹⁴.

Wie moet ik bellen?

Bij een verdenking belt u met uw provinciale zwartwildcoördinator. In de tabel ziet u wie dat is. U meldt de precieze locatie van het verdachte wild zwijn heeft aangetroffen en het tijdstip.

Wat moet ik met het gevonden kadaver doen?

Het kadaver laat u liggen. Raak het kadaver niet aan en tref hygiënemaatregelen. Blijf minstens vijf meter van het kadaver verwijderd. Markeer eventueel de plek onopvallend zodat het kadaver later makkelijk kan worden teruggevonden.

Hoe lang duurt het voordat de uitslag er is en wat doe ik in de tussentijd met het kadaver?

De provinciale zwartwildcoördinator beoordeelt het wild zwijn en meldt verdachte gevallen bij de NVWA. De coördinator onderzoekt het wild zwijn, neemt monsters en stuurt deze op. Wanneer en meerdere dode wilde zwijnen worden aangetroffen, komt de NVWA zelf ter plekke. Zodra de uitslag bekend is, neemt de coördinator contact met u op. Dat kan wellicht een week duren.

¹⁴ In de provincie Zuid-Holland is er geen zwartwildcoördinator. Daarom moet dit direct gemeld worden bij de NVWA (tel.nr. 0900-0388) en de FBE.

Wanneer er geen besmetting is vastgesteld kunt u het kadaver achterlaten of desgewenst afvoeren naar de destructie.

BIJLAGE 3: Stroomschema valwild en zieke dieren

Stroomschema voor valwildafhandelaar (VWA)

